

Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai

2019-11-22 Nr. 131
I 2019-10-23 Nr. R2-(EA)-2637

DĖL ŠILUMOS GAMYBOS, PERDAVIMO, MAŽMENINIO APTARNAVIMO, KARŠTO VANDENS TIEKIMO IR ATSISKAITOMŲJŲ KARŠTO VANDENS APSKAITOS PRIETAISŲ APTARNAVIMO VEIKLŲ LYGINAMOSIOS ANALIZĖS APRAŠO PAKEITIMO PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos šilumos tiekėjų asociacija susipažino su Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. O3-219 patvirtinto Šilumos gamybos, perdavimo, mažmeninio aptarnavimo, karšto vandens tiekimo ir atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo veiklų lyginamosios analizės aprašo pakeitimo projektu (toliau – Lyginamoji analizė projektas), kuri viešam derinimui pateikė Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba).

Taryba savo Lyginamosios analizės projekto lydraštyje nurodo, *kad skaičiuojant darbuotojų skaičiaus, einamojo remonto ir aptarnavimo sąnaudų, kitų pastoviųjų sąnaudų rodiklius, priklausomo kintamojo (y) nustatymui bus naudojami 3 paskutinių ataskaitinių laikotarpių atitinkamų duomenų vidurkiai*. Iš to suprantame, kad skaičiuojant bazinę šilumos kainą, kaip to reikalauja Šilumos ūkio įstatymo 32 str., pastoviųjų sąnaudų rodikliai nustatomi trijų ataskaitinių laikotarpių aritmetinio vidurkio principu, kas reiškia, kad atitinkamos galutinio rezultato reikšmės bus antrųjų metų atitikmenys. Pavyzdžiui, skaičiuojant 2020 m. bazinę šilumos kainą pastoviųjų sąnaudų rodikliai atitiks 2017, 2018, 2019 metų vidurkį, o tai yra 2018 reikšmės. Jei bazinė kaina nustatoma 5 metų periodui (2020-2025 m.), o pastoviųjų sąnaudų rodiklių reikšmės atitiks 2018 m., nevertinant infliacijos ir pan., tuomet Taryba tokiu principu užprogramuoja nuostolingą veiklą šilumos tiekimo įmonėms ir nebus užtikrinti įmonių gyvybingumo rodikliai. **Siūlytina pastoviųjų sąnaudų rodiklių skaičiavimui naudoti paskutinio ataskaitinio laikotarpio atitinkamų sąnaudų rodiklių reikšmes**. Tokiu būdu į šilumos kainas būtų įskaičiuojamos realiausios pastoviosios sąnaudos, o naujausias parduotos šilumos kiekis, atkoreguotas pagal daugiamečių dienolaipsnių skaičių, atspindėtų labiausiai tikėtiną pagaminamos ir tiekiamos šilumos kiekį. Visa tai užtikrintų šilumos kainų stabilumą ir suprantamumą, nes jos mažiau „šokinėtų“ metinių perskaičiavimų metu.

Palyginamoji analizė tokia forma, kaip numatoma Apraše, mūsų žiniomis, netaikoma nei vienos Europos šalies šilumos ūkio reguliavime ir kainodaroje. Pavyzdžiui, bandymai padaryti panašią analitiką Danijoje baigėsi jos atsisakymu, nes pasirodė, kad centralizuoto šilumos tiekimo šaltiniai ir vamzdinių sistemos per daug unikalūs ir nesulyginami, kad palyginamoji analizė būtų korektiška. Kai kuriose šalyse palyginamoji analizė naudojama nustatyti ribinei atskirų veiklų

sąnaudų ribai, kurios negalima viršyti ir tiek. Kitur gilėjanti palyginamoji analizė („*deep-in benchmarking*“) naudojama nustatyti sąnaudų ir techninių rodiklių ar geografinių ypatumų priešastingumo ryšiui ar pan. Bet kuriuo atveju – tai tik pagalbinis instrumentas, tačiau nėra priemonė aritmetiniam (automatiniam) sąnaudų nustatymui.

PRIDEDAMA:

- 1 priedas „Pastabos, komentarai, pasiūlymai Lyginamosios analizės projektui“;
- 2 priedas AB „Klaipėdos energija“ pastabos ir pasiūlymai.

Prezidentas

dr. Valdas Lukoševičius

**LŠTA PASTABOS, KOMENTARAI, PASIŪLYMAI VERT NUTARIMO
DĖL VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS 2011 M. LIEPOS 29 D. NUTARIMO NR. O3-219 „DĖL
ŠILUMOS GAMYBOS, PERDAVIMO, PARDAVIMO, KARŠTO VANDENS TIEKIMO IR ATSISKAITOMŲJŲ KARŠTO VANDENS
APSKAITOS PRIETAISŲ APTARNAVIMO VEIKLŲ LYGINAMOSIOS ANALIZĖS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO PROJEKTUI**

Nr.	Projekto redakcija	Pastabos ir komentarai	Pasiūlymai
1	DĖL ŠILUMOS GAMYBOS, PERDAVIMO, MAŽMENINIO APTARNAVIMO, KARŠTO VANDENS TIEKIMO IR ATSISKAITOMŲJŲ KARŠTO VANDENS APSKAITOS PRIETAISŲ APTARNAVIMO VEIKLŲ LYGINAMOSIOS ANALIZĖS APRAŠO PATVIRTINIMO	<p>Išlieka aktualus principinis klausimas, ar rodikliai nustatomi pagal suvidurkintus ir faktinius duomenis, ar pagal alternatyvius, efektyvias technologijas atspindinčius apibendrintus rodiklius. Jei iš principo būtų pereita prie kainų ribų nustatymo pagal alternatyvias sistemas, dabar pateikti lyginamieji rodikliai turi būti peržiūrėti.</p> <p>Jeigu palyginamajai analizei naudojami individualūs faktiniai duomenys, kurie atspindi realias veiklos sąlygas, tuomet palyginamoji analizė turėtų būti naudojama ne kaip „mechaninis“ sąnaudų ir šilumos kainų suformavimo metodas, o tik abejotinių sąnaudų patikrinimo instrumentas, lyginant adekvačius ir korektiškus rodiklius.</p>	Palyginamąją analizę naudoti gilėjančia tvarka padidintų sąnaudų priežastingumui ir pagrįstumui įvertinti.
2	Nustatyti, kad skaičiuojant šiuo nutarimu nauja redakcija išdėstyto Aprašo 8.1–8.3, 11.1–11.3, 12.1–12.3, 13.1 ir 13.2 papunkčiuose nurodytus rodiklius už 2019 metus, naudojami paskutinio ataskaitinio laikotarpio duomenys, už 2020 metus – dviejų paskutinių ataskaitinių laikotarpių duomenys.	Sistemiškai ir tolygiai brangstant prekėms bei paslaugoms (esant teigiamai infliacijai), būsimąjį laikotarpio šilumos kainoms suformuoti, nekorektiška naudoti kelių metų senumo duomenis, nes taip užprogramuojama nuostolinga veikla ir pagrįstų bendrųjų sąnaudų nesusigrąžinimas .	Taikyti paskutiniųjų metų naujausius ir korektiškus duomenis, kuriuos paskelbti iki kiekvienų metų balandžio 30 dienos, o naujas bazines ir perskaičiuotas šilumos kainas taikyti nuo spalio 1 dienos.
3	<p style="text-align: center;">I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS</p> <p>1. Šilumos gamybos, perdavimo, mažmeninio aptarnavimo, karšto vandens tiekimo ir atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo veiklų lyginamosios analizės aprašu (toliau – Aprašas) siekiama sudaryti prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo (toliau – Įstatymas) tikslus: didinti šilumos gamybos ir perdavimo efektyvumą bei mažiausiomis sąnaudomis užtikrinti patikimą ir kokybišką šilumos ir karšto vandens tiekimą vartotojams.</p>	Pagal ŠŪĮ 32 str. Šilumos tiekimas grindžiamas pagrįstomis sąnaudomis (realiomis), o ne sugalvotomis, todėl palyginamoji analizė gali būti taikoma tik kaip pagalbinis, bet ne pagrindinis reguliavimo instrumentas. Efektyvumo siekimas (atskirų rodiklių gerinimas) negali didinti kitų ar bendrųjų sąnaudų , todėl VERT nepripažindama atskirų rodiklių pagrįstais, privalo įrodyti, kad yra būdas šį rodiklį pagerinti, ir kartu sumažinti (nepadidinti) bendrąsias sąnaudas . Jei to negali padaryti, privalo rodiklį laikyti kaip pagrįstą.	Atskiro rodiklio pagerinimas (efektyvinimo užduotis) turi būti pagrįsta techninių priemonių buvimu, kurias įdiegus nebus padidintos bendrosios sąnaudos. Jei tokių priemonių nėra – rodiklis turi būti pripažįstamas, kaip pagrįstas.
4	4.4. Sąlyginis kuras (kg_{ne} , t_{ne}) – kuras, kurio naudojamosios masės žemutinis šilumingumas (šilumos kiekis, išsiskiriantis visiškai sudeginus 1 kg naudojamosios masės) yra lygus 10 000 kcal/kg pagal naftos ekvivalentą.	Atskiru atveju rodiklis kg/MWh gali būti didelis, nes jo sumažinimas keičiant katilą, įrengiant papildomą ekonomazerį ar pan. gali padidinti bendrąsias šilumos gamybos sąnaudas dėl kapitalo ir eksploataavimo sąnaudų padidėjimo, dėl didesnio elektros sunaudojimo šalinant vėsesnius dūmus, dėl didesnio reagentų sunaudojimo ir t.t. Negalima bausti įmonės, jeigu atskiras rodiklis padidintas, tačiau jo „pagerinimas“ konkrečioje situacijoje padidintų	Palyginimui naudoti tik bendrąsias šilumos gamybos sąnaudas, įvertinant techninį tipą, kuro rūšį, galios dydį ir jos panaudojimo metinę laipsnį. Siūloma atsisakyti apsunkinančių ir beprasmių rodiklių ir suvienodinti vienetus.

Nr.	Projekto redakcija	Pastabos ir komentarai	Pasiūlymai
		<p>bendras šilumos gamybos sąnaudas.. Galima pagerinti rodiklį, bet padidės el. energijos sąnaudos, kapitalo kaštai ir t.t., kurie yra skirtingi kiekvienoje katilinėje.</p> <p>Vietoje kg/MWh, racionaliau naudoti: MWh pirminės kuro energijos suvartojimas MWh šiluminės energijos pagaminti. Iš karto matytusi, kiek tai yra toli nuo teorinio dydžio – t.y. 1,0</p>	
5	<p>4.6. Šilumos gamybos įrenginių galia (MW) – nominali veikiančių šilumos generavimo įrenginių galia (įskaitant ekonomizaizerių galią ir be kogeneracinių jėgainių galios).</p>	<p>Neaišku, kas turima galvoje.</p> <p>Ekonomizaizeris nėra savarankiškas šilumos gamybos įrenginys, jo pasiekama galia priklauso nuo tam tikrų sąlygų, todėl nėra tinkama įskaityti jų galią prie šilumos generavimo įrenginių.</p> <p>Vadovaujantis Katilinių įrenginių įrengimo taisyklių VI skyriaus „KATILŲ DŪMŲ KANALO (UŽ KATILO) ŠILDYMO PAVIRŠIAI“ nuostatomis (pvz.93 p.) ekonomizaizeriai naudojami Katilų dūmų kanale (už katilo).</p> <p>Vadovaujantis siūloma VERT 4.6 p. formuluote, prie šilumos gamybos įrenginių galios turėtų būti priskiriami ir garo katilų maitinimo vandenį šildantys ekonomizaizeriai, oro šildytuvai ir pan. Siūloma redakcija iškreipia kituose teisės aktuose vartojamą šilumos gamybos įrenginių sąvoką, pvz., Energijos išteklių rezervinių atsargų sudarymo, tvarkymo, kaupimo ir naudojimo taisyklėse, patvirtintose energetikos ministro 2012 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. 1-70</p> <p>Garantuojama ir prieinama yra tik šildymo katilo galia. Kondensacinio ekonomizaizerio galią lemia kuro drėgnumas, grįžtančiojo tinklų vandens temperatūra ir kitos aplinkybės. Jie lemia bendrąjį šilumos šaltinio naudingumo koeficientą „netto“.</p>	<p>Siūloma patikslinti formuluotę, kad ekonomizaizeriai nėra „Šilumos gamybos įrenginiai“.</p>
6	<p>6. Skaičiuojant kintamųjų sąnaudų Lyginamuosius rodiklius Ūkio subjektai pagal šilumos gamybos įrenginių galią yra skirstomi į penkias grupes:</p> <p>6.1. I grupė – 100 MW ir didesnė šilumos gamybos įrenginių galia;</p> <p>6.2. II grupė – (100, 50] MW šilumos gamybos įrenginių galia;</p> <p>6.3. III grupė – (50, 25] MW šilumos gamybos įrenginių galia;</p> <p>6.4. IV grupė – (25, 10] MW šilumos gamybos įrenginių galia;</p> <p>6.5. V grupė – šilumos gamybos įrenginių galia mažesnė nei 10 MW.</p>	<p>Padarytas pakeitimas šilumos gamybos veikloje - skirstyti ne nuo realizacijos apimties, bet nuo įrengtos galios.</p> <p>Ankstesnis vienas iš siūlymų buvo - šilumos gamyboje grupės skirstyti pagal vienetinę galią (t.y. konkretaus katilo tipo grupė, pvz., visuose ūkio subjektuose patektų į konkrečią grupę visi biokuro katilai iki 5 MW įrengtos galios. Nuo 5 iki 10 MW būtų kitai grupei. Dujų katilams analogiškai. Tuomet grupuojami duomenys ne pagal Ūkio subjektus, o pagal katilų įrengtąją galią. Labai keistai atrodo kad 5 MW galios biokuro katilo, sumontuoto, pvz., Palangoje ir Kaune kažkuo skiriasi kuro sąnaudos, elektros</p>	<p>Be išdėstytų motyvų, jeigu bus atsisakyta grupavimo pagal kuro struktūrą, bus nepagrįstai apribojamos pastovios sąnaudos, pvz., biokuro katilinių aptarnavimo ir eksploatavimo bei darbo užmokesčio sąnaudos.</p> <p>Reikia lyginti panašaus tipo ir dydžio šilumos gamybos šaltinius ir panašaus dydžio CŠT tinklų sistemas. Regresines kreives daryti jų pagrindu.</p>

Nr.	Projekto redakcija	Pastabos ir komentarai	Pasiūlymai
		ar vandens sąnaudos vien dėl to, kad Kaunas vienoje grupėje, o Palanga kitoje. Katilai identiški. Siūlytina bent jau technologinių rodiklių grupėje 7.1.-7.3 taikyti grupavimą pagal katilų technologijas. Korektiška lyginti tik panašios struktūros CŠT sistemas ir katilines (elektrines). Įmonių lyginimas nelogiškas , nes vienoje gali būti 5 katilinės, o kitoje 15. Sąnaudos bus visiškai skirtingos. Šis lyginimas tapo dar labiau beprasmis, kai atskiriami konkurenciniai, pikiniai ir rezerviniai katilai.	
7	S _{Q, E, HG, i} – Ūkio subjekto elektros energijos kiekis, reikalingas vienai megavatvalandei šilumos pagaminti, kWh/MWh.	Nelogiška atskirai lyginti elektros sunaudojimo, nes šis dydis priklauso nuo kitų faktorių, pavyzdžiui, dūmų ataušinimo lygio. Kuo šaltesnis dūmas tuo geresnis energetinis efektyvumas (kg/MWh), tačiau bus daugiau sunaudojama elektros vėsesnių dūmų išmetimui per kaminą. Aišku, daugiau reagentų reikės kondensato neutralizavimui ir t.t. NEGALIMA LYGINTI ir REGULIUOTI ATSKIRŲ TECHNINIŲ SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ.	Nelyginti nelyginamų rodiklių, kurie priklauso nuo techninių sprendimų, o vertinti i tik galutinį sąnaudų ekonominį rezultatą.
8	S _{Q, W, HG, i} – Ūkio subjekto vandens kiekis, reikalingas vienai megavatvalandei šilumos pagaminti, m ³ /MWh, kur i=1,..., n;	Iprastoje šilumos gamyboje vanduo nenaudojamas . Jis naudojamas tik vamzdynų sistemos papildymui, todėl priskirtinas tik ŠILUMOS PERDAVIMO veiklai . Kogeneracinėse elektrinėse vanduo naudojamas dėl garo katilų prapūtimo, slėginiuose deaeratoriuose ir t.t., todėl, kad to reikia elektros gamybai. Šios sąnaudos turi būti priskiriamos elektros generavimo verslo vienetui.	Atsisakyti šio rodiklio, o visas vandens sąnaudas priskirti šilumos perdavimo arba elektros gamybos veiklai.
9	8. Pastoviųjų sąnaudų rodikliams nustatyti yra taikoma regresinė analizė, kur rodiklis išreiškiamas regresijos lygtimi:	Regresinė kreivė taikoma tik tolygiuose fiziniuose procesuose . Kai šuoliškai pereinama nuo vienos CŠT sistemos į kitą (su skirtingais temperatūriniais grafikais) arba nuo vienos katilinės prie kelių, šis principas netinka – sąnaudos visiškai skirtingos. Nebent regresinė kreivė būtų sudaryta adekvatiems (vienodo tipo) tik skirtingo dydžio objektams, pavyzdžiui, vartotojų mažmeniniam aptarnavimui.	Regresinės kreivės turėtų būti taikomos tik mažmeninio aptarnavimo veikloje ir sąlyginai šilumos perdavimo veikloje (sudarant ją ne įmonių, o atskirų CŠT sistemų sąnaudų pagrindų, nes vienoje įmonėje gali būti ir vienas ir keli smulkesni vamzdynų tinklai).
10	8.1. normatyvinis darbuotojų skaičius šilumos gamybos veikloje, kur: Priklausomas kintamasis (y) – 3 paskutinių ataskaitinių laikotarpių, Ūkio subjekto šilumos gamybos veiklai priskirtų sąrašinių darbuotojų skaičiaus (be bendrosios veiklos darbuotojų), vidurkis;	Darbuotojų skaičius ir atlyginimo dydis negali būti reguliuojamas atskirai, nes įmonė gali samdyti išorinius rangovus ir operatorius, gali įdarbinti mažiau, bet aukštesnės kvalifikacijos specialistų ar pan. ir taip siekti mažesnių bendrųjų sąnaudų. GALIMA LYGINTI TIK APIBENDRINTUS galutinius EKONOMOINIUS RODIKLIUS. Techninių charakteristikų prasmė – gerinti ekonominį rezultatą. Jeigu bus atsisakyta grupavimo pagal kuro struktūrą, bus nepagrįstos personalo sąnaudos, nes biokuro katilinėse	Nelyginti nelyginamų rodiklių, kurie priklauso nuo techninių sprendimų, o reikia vertinti tik galutinį sąnaudų rezultatą adekvačiuose šilumos šaltiniuose ir vamzdynų sistemose.

Nr.	Projekto redakcija	Pastabos ir komentarai	Pasiūlymai
		<p>būtinai personalas, priešingai nei dujinėse katilinėse, kurios gali būti pilnai automatizuotos.</p> <p>Dujinėse ir biokuro katilinėse ženkliai skiriasi personalo skaičius. Todėl galima lyginti tik to paties technologinio tipo ir panašaus dydžio šilumos gamybos šaltinių personalo skaičių. (Pvz. 4 operatoriai reikalingi ir 30MW katilinei ir 3MW katilinėse). Lyginant sąnaudas tiek MW tiek MWh atžvilgiu santykiniai dydžiai bus nesulyginami ir nekorektiški.</p>	
11	<p>9. Skaičiuojant kintamųjų sąnaudų Lyginamuosius rodiklius Ūkio subjektai pagal sąlyginį šilumos perdavimo tinklų ilgį yra skirstomi į penkias grupes:</p> <p>9.1. I grupė – 120 km_s ir didesnis sąlyginis šilumos perdavimo tinklų ilgis;</p> <p>9.2. II grupė – (120, 60] km_s sąlyginis šilumos perdavimo tinklų ilgis;</p> <p>9.3. III grupė – (60, 30] km_s sąlyginis šilumos perdavimo tinklų ilgis;</p> <p>9.4. IV grupė – (30, 15] km_s sąlyginis šilumos perdavimo tinklų ilgis;</p> <p>9.5. V grupė – sąlyginis šilumos perdavimo tinklų ilgis mažesnis nei 15 km_s.</p>	<p>Turi būti įvertintas ir CŠT sistemų skaičius ar geografiniai atstumai, nes kitaip sąnaudos neadekvačios.</p> <p>Abejotina, kad toks padalinimas yra teisingas. Pvz., Vilniuje turbūt keleriopai didesnis nei didžiausia grupė. Dabar subjektams kurių ilgis 60 km, reikšmingai skirsti nuo tų kurie, turi 60,5 km. Siūlytina padaryti ne grupes, bet suformuoti grafiką, kur vienoje ašyje būtų km skaičius kitoje lyginamieji rodikliai.. Siūlomas principas būtų taikomas kintamųjų sąnaudų rodikliams atskirose CŠT sistemose.</p> <p>Kai kurie gamybos šaltiniai istoriškai susiklostė, kad yra geografiškai toli nuo šilumos vartotojų, todėl vien tinklų ilgis negali būti naudojamas kaip bendras lyginamasis svertas.</p>	<p>Naudoti palyginimui panašaus dydžio, panašaus slėgio ir panašaus temperatūrinio režimo CŠT sistemas.</p>
12	<p>S_{Q, E, HT, i} – Ūkio subjekto elektros energijos kiekis, reikalingas vienai megavatvalandei šilumos perduoti šilumos perdavimo tinklais, kWh/MWh;</p>	<p>Rodiklis nelogiškas, nes elektros sunaudojimas priklauso nuo vamzdinių išdėstymo, ilgio ir konfigūracijos. O tai yra miesto vystymo pasekmė, kurios CŠT įmonė paveikti negali.</p> <p>Cirkuliavimo sąnaudas lemia vartotojų išsidėstymas, tankis, atsijungusiųjų (prarastų) vartotojų skaičius ir naujų vartotojų kiekis. Hidrauliniai pasipriešinimai, pereinant nuo kokybinio (temperatūros) į kiekybinį (debito) reguliavimą, siekiant mažesnių šilumos perdavimo sąnaudų, neišvengiamai išaugina cirkuliavimo (elektros) sąnaudas.</p>	<p>Siūloma nereguluoti atskirai elektros sąnaudų šilumos perdavime. Lygintina tik elektros sąnaudos kilometrui sąlyginio vamzdžio.</p>
13	<p>11. Pastoviųjų sąnaudų rodikliams nustatyti yra taikoma regresinė analizė, kur rodiklis išreiškiamas regresijos lygtimi:</p>	<p>Vietoje nuosavų darbuotojų gali būti samdomos išorinės bendrovės, jeigu tai mažina bendrąsias sąnaudas. Lyginti galima tik sąlygines eksploataavimo ir aptarnavimo sąnaudas, tenkančias km_s. Nusidėvėjimo sąnaudos nelygintinos, nes tai istorinis paveldėjimas ir valstybės paramos (ne)skyrimo pasekmė.</p> <p>Siūlytina šiai rodiklių daliai taikyti grupavimą pagal tinklo ilgį nurodytą 9 p. Papildomai tokie rodikliai dar turėtų būti grupuojami pagal tarnavimo laiką, nes pastoviųjų sąnaudų dalyje figūruoja amortizacija, kuri arba priskaitoma ar ne,</p>	<p>Siūlytina šiuos rodiklius (be nusidėvėjimo sąnaudų) vertinti ne atskirai, bet kartu – pastoviųjų sąnaudų suma tenkanti 1 km sąlyginio tinklo.</p>

Nr.	Projekto redakcija	Pastabos ir komentarai	Pasiūlymai
		bet kartu figūruoja ir eksploatacinės sąnaudos kurios didėja senstant įrenginiams.	
14	Nepriklausomas kintamasis (x) – ataskaitinio laikotarpio sąlyginis šilumos perdavimo tinklų ilgis.	Siekiant mažiausių šilumos perdavimo sąnaudų, galima piginti šilumos perdavimo nuostolių finansinę vertę (pvz., keičiant dujas biokuru), bet nekeisti brangiųjų vamzdynų.	Lyginti ne įmonių, o CŠT sistemų duomenis , nes atskirose įmonėse skiriasi CŠT sistemų skaičius. (Pvz. VŠT ir Panevėžio energija)
15	12. Mažmeninio aptarnavimo veiklos rodikliams nustatyti yra taikoma regresinė analizė, kur rodiklis išreiškiamas regresijos lygtimi:	Mažmeninį aptarnavimą galima atlikti samdant išorinius paslaugų teikėjus, galima įrengti nuotolinį nuskaitymą ar pan., todėl lygintinas tik sąnaudų bendras dydis, tenkantis vienam vartotojui aptarnauti ir tiek. Šis dydis labai priklauso nuo vartotojų skaičiaus.	Siūlome rodiklius sumuoti nustatant pastoviųjų sąnaudų sumą, tenkančią vienam vartotojui.
16	13. Bendrųjų sąnaudų kategorijai priskirtų sąnaudų rodikliams nustatyti yra taikoma regresinė analizė, kur rodiklis išreiškiamas regresijos lygtimi:	Siūloma rodiklius sumuoti nustatant pastoviųjų sąnaudų sumą. Nėra aišku, ką reikštų nepriklausomas kintamasis (vidurkis) šilumos tiekėjų atveju, atskiros sistemos turi labai skirtingas technologinius sprendimus. Pvz. vienoje sistemoje yra daug NŠG (Kaune), o kitoje sistemoje jų net nėra (Šiauliai). Objektiviai Šiauliuose santykinai bus daugiau bendrųjų sąnaudų nei Kaune. Galima pastatus nuomoti arba eksploatuoti patiems, darbuotojus samdyti arba pirkti i paslaugas rinkoje ir t.t. Jeigu turime omenyje kažkokios grupės vidurkį, tai reikia parašyti, kokios grupės, nes gamybos veikloje – vienos grupės, perdavimo – kitos grupės, mažmenoje – trečios.	Lyginti tik suminių santykinį ekonominį rezultatą
17	13.1. normatyvinis bendrosios veiklos darbuotojų skaičius. Rodiklis apskaičiuojamas naudojant regresinę analizę, kur:	Atskirai darbuotojų skaičius nieko nereiškia . Tačiau ir šie dydžiai priklauso nuo katilinių ar CŠT sistemų skaičiaus, keli miestai aptarnaujami ir pan.	Lygintina tik bendrosios pastovios sąnaudos MW galios, sąlyginiam km trasų ir vienam vartotojui aptarnauti.
18	<p style="text-align: center;">PENKTASIS SKIRSNIS</p> <p style="text-align: center;">KARŠTO VANDENS TIEKIMO VEIKLOS RODIKLIAI</p> <p>14. Skaičiuojant karšto vandens tiekimo Lyginamuosius rodiklius Ūkio subjektai pagal karšto vandens vartotojų skaičių yra skirstomi į penkias grupes:</p> <p>14.1. I grupė – 10 tūkst. ir daugiau karšto vandens vartotojų;</p> <p>14.2. II grupė – (10, 4] tūkst. karšto vandens vartotojų;</p> <p>14.3. III grupė – (4, 2] tūkst. karšto vandens vartotojų;</p> <p>14.4. IV grupė – (2, 1] tūkst. karšto vandens vartotojų;</p>	Šias sąnaudas sunku ir netikslu išskirti iš bendrųjų sąnaudų, todėl siūlytina naudoti TIPINIŲ SĄNAUDŲ modelį ir pagal jį įkainuoti karšto vandens m ³ pardavimo kainą. Reiktų stambinti iki vieno rodiklio pastoviųjų sąnaudų sumos.	Naudoti TIPINIŲ SĄNAUDŲ modelį ir naudoti regresinę kreivę pagal karšto vandens vartotojų skaičių (nedaryti laiptinio vidurkio).
19	15.1. karšto vandens vartotojų skaičius, tenkantis vienam dirbančiajam	Atskirose miestuose skirtingai organizuojamas karšto vandens tiekimas (pvz. Vilniuje ir Klaipėdoje)	Lyginti tik adekvačius dalykus
20	15.3 sąskaitų parengimo ir pateikimo sąnaudos, <...> 17.1. karšto vandens apskaitos prietaisų skaičius, tenkantis vienam dirbančiajam <....>	Nelygintinos atskiros dedamosios, nes skiriasi automatizavimo IT technologijų lygis ir darbuotojų skaičius.	Lyginti tik galutinį rezultatą , o ne atskiras dedamąsias.

Nr.	Projekto redakcija	Pastabos ir komentarai	Pasiūlymai
21	<p style="text-align: center;">ŠEŠTASIS SKIRSNIS ATSISKAITOMŲJŲ KARŠTO VANDENS APSKAITOS PRIETAISŲ APTARNAVIMO VEIKLOS RODIKLIAI</p>		Siūlytina stambinti iki vieno rodiklio pastoviuųjų sąnaudų sumos.
22	22. Ūkio subjektai duomenis teikia pagal skirtingose savivaldybėse esančias centralizuoto šilumos tiekimo sistemas, kurioms Taryba yra nustačiusi skirtingas šilumos bazinių kainų dedamąsias ir skirtingas karšto vandens kainų dedamąsias.	Nekorektiška ir klaidinga lyginti skirtingų savivaldybių sąnaudas, kadangi jų struktūra labai skiriasi (nuo vienos CŠT sistemos iki keliolikos).	Korektiškai palyginamajai analizei siūloma vertinti katilinių ir CŠT sistemų skaičių.
23	25. Skaičiuojant Aprašo 7.1–7.3, 10.1–10.2, 15.1–15.5 ir 17.1–17.3 papunkčiuose nurodytus Lyginamuosius rodiklius, atskirų Ūkio subjektų grupių Lyginamieji rodikliai skaičiuojami taikant geometrinį vidurkį , eliminuojant didžiausią ir mažiausią vertes.	Vienas didelis miestas iškreipia visą duomenų bazę.	Siūlytinas naudoti aritmetinis vidurkis.
BENDRO POBŪDŽIO PASTABOS			
a	Būtina atsisakyti atskirų techninių rodiklių reguliavimo ir vertinti tik adekvatų santykinį EKONOMINĮ rezultatą adekvačioms situacijoms – t.y. mažiausių sąnaudų kriterijų.		
b	Jeigu atskira šilumos tiekimo etapo (šilumos gamybos, perdavimo ar mažmeninio aptarnavimo) kaina didelė – gilėjančia palyginamąja analize išsiaiškinti, ar tai objektyvios ar subjektyvios priežastys ir tik po to spręsti ar jos yra neišvengiamos.	Pavyzdžiui, atskirose įmonėse yra per dideli vamzdiniai dėl „dingusių“ vartotojų, bet tai ne įmonės kaltė. Vienoje įmonėje didelės galios, bet trumpalaikio šilumos naudojimo vartotojai, o kitoje daug smulkių katilinių (nors bendra galia didelė) ir t.t. Ši metodika to visai nevertina, vadinasi neteisingai traktuoja būtinausias sąnaudas .	
c	Tikslinga palyginamajai analizei rodiklius ar duomenis surinkti iki balandžio 30d. ir jų pagrindu nustatyti naujas šilumos kainas (bazines ir perskaičiuotas) nuo šildymo sezono pradžios (spalio 1d.)	Kainodaroje būtų naudojamas pagrįstas ir naujausias sąnaudų dydis. Kaina įsigalioja nuo spalio 1d., jei vėliau randama klaidų jos kompensuojamos sekančių metų šilumos kainose. Geresnis VERT darbuotojų panaudojimo laipsnis, kadangi visą rudenį darbuotojai galės reguliuoti dujų ir elektros kainas nes jų įsigaliojimo periodas prasideda nuo sausio 1d.	

AKCINĖ BENDROVĖ KLAIPĖDOS ENERGIJA

LIETUVOS ŠILUMOS TIEKĖJŲ ASOCIACIJA
Vito Gerulaičio g. 1, LT-08200 Vilnius

2019-11-15 Nr.

DĖL PASTABŲ ŠILUMOS KAINŲ NUSTATYMO METODIKOS PAKEITIMO PROJEKTUI IR ŠILUMOS GAMYBOS, PERDAVIMO, MAŽMENINIO APTARNAVIMO, KARŠTO VANDENS TIEKIMO IR ATSISKAITOMŲJŲ KARŠTO VANDENS APSKAITOS PRIETAISŲ APTARNAVIMO VEIKLŲ LYGINAMOSIOS ANALIZĖS APRAŠO PAKEITIMUI

AB „Klaipėdos energija“ susipažino su Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – Taryba) parengtu Šilumos kainų nustatymo metodikos pakeitimo projektu (toliau – Metodikos projektas) ir Šilumos gamybos, perdavimo, mažmeninio aptarnavimo, karšto vandens tiekimo ir atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo veiklų lyginamosios analizės aprašo pakeitimo projektu (toliau – Lyginamoji analizė).

Parengtame Lyginamosios analizės projekte lyginamųjų rodiklių nustatymo principai neatitinka parengto Metodikos projekto nuostatų. Lyginamosios analizės projekto 19 punkte yra nurodyta, kad skaičiuojant 8.2 ir 8.3 papunkčiuose numatytus rodiklius, Ūkio subjektų, kurių centralizuoto šilumos tiekimo sistemose veikia nepriklausomi šilumos gamintojai, šilumos gamybos sąnaudos vertinamos kaip Šilumos sektoriaus įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo 10.1.1.1 ir 10.1.2.1 papunkčiuose nurodytų paslaugų sąnaudų suma.

Tokiu atveju tampa neaiškios Metodikos projekto nuostatos. Kokią prasmę tada turi reikalavimas šilumos tiekėjams, kurių aptarnaujamoje šilumos tiekimo teritorijoje veikia nepriklausomi šilumos gamintojai (toliau-NŠG), teikiant Reguluojančiajai institucijai šilumos bazinės kainos (kainos dedamųjų) projektus, pagamintos ir patiektos šilumos kiekius bei kuro kiekius ir lyginamąsias kuro sąnaudas diferencijuoti pagal kiekvieną centralizuoto šilumos tiekimo sistemą, kurioje veikia bent vienas nepriklausomas šilumos gamintojas, jei nustatomos visų sistemų kuro, elektros ir vandens sąnaudos pagal bendrus palyginamuosius rodiklius? Kokia prasmė tada skaičiuoti komercinių įrenginių grupei leistiną gauti pajamų sumą, jei kintamojoje dedamojoje bus užfiksuoti bendri visos bendrovės lyginamieji rodikliai, kurie galbūt bus ženkliai mažesni nei faktiškai patiriami šioje įrenginių grupėje ir dėl šios priežasties nustatant bazinę šilumos kainą šilumos tiekėjui iš karto bus užprogramuotas nuostolis, o tuose sistemose, kuriuose neveikia nepriklausomi šilumos gamintojai, skaičiuojant šilumos kainoje įskaitytų ir faktiškai patirtų sąnaudų kurui įsigyti skirtumą, faktinis kurui įsigyti sąnaudų dydis taip pat bus ribojamas bendromis visai bendrovei nustatytomis lyginamosiomis kuro sąnaudomis? Nustatytos bazinėje šilumos kainoje bendrosios lyginamosios kuro sąnaudos gali būti didesnės, nei šių

centralizuotų šilumos tiekimo sistemų, kuriuose neveikia nepriklausomi gamintojai, faktiškai patiriamos kuro sąnaudos ir taip vėl užprogramuojama kuro sąnaudų neatitiktis.

Atsižvelgiant į tai, kad yra dalis ūkio subjektų kurių sąnaudos diferencijuojamos pagal sistemas, Lyginamosios analizės projekte šilumos gamybos veiklos rodiklių skaičiavimą reikia tikslinti. Siūlymas - Ūkio subjektus skirstyti į grupes pagal šilumos įrenginių galią centralizuotose šilumos tiekimo sistemose, išskiriant iš jų tas sistemas, kuriuose veikia NŠG. Nustatyti atskirus rodiklius komerciniams bei piko ir rezervo įrenginiams pagal deginamo kuro struktūrą. Sistemose, kuriuose neveikia NŠG, skaidyti pagal įrenginių deginamo kuro struktūrą, įrengimų tarnavimo laiką ir nustatyti bendrus rodiklius 1MW.

Lyginamosios analizės projekte atsisakyta sąskaitų vartotojams parengimo ir pateikimo sąnaudų, tenkančių vienam aptarnaujamam šilumos vartotojui bei vartotojų mokėjimų administravimo ir surinkimo sąnaudų, tenkančių vienam aptarnaujamam šilumos vartotojui lyginamųjų rodiklių skaičiavimo, tačiau dėl nesuprantamos priežasties šie rodikliai skaičiuojami karšto vandens vartotojams. Šilumos vartotojas vienu metu yra ir karšto vandens vartotojas. Sąskaita yra išrašoma vienam vartotojui ir šios sąskaitos parengimo ir pateikimo sąnaudos bei įmokų administravimo sąnaudos yra bendros. Šios Todėl kiekvienas šilumos tiekėjas individualiai pasirenka kriterijų, kokią dalį sąskaitų vartotojams parengimo ir pateikimo bei vartotojų mokėjimų administravimo sąnaudų priskirti šilumos tiekimo veiklai, o kokią karšto vandens tiekimo veiklai. Šios sąnaudos patiriamos viešųjų pirkimų būdu perkant paslaugas. Todėl lyginamasis rodiklis praranda prasmę, nes jį iškraipo būtent paskirstymo kriterijaus pasirinkimas. Todėl tikslinga skaičiuoti bendrą mažmeninio aptarnavimo sąnaudų rodiklį vienam vartotojui ir visiems ūkio subjektams taikyti vieningą Tarybos nustatytą mažmeninio aptarnavimo sąnaudų paskirstymo kriterijų tarp šilumos, karšto vandens tiekimo, šildymo sistemų ir kt. vartotojų pagal teikiamas veiklas.

Bendrovės nuomone, pateiktas Metodikos projektas iš esmės nesiskiria nuo dabar galiojančios Šilumos kainų nustatymo metodikos ir neišsprendžia esminės problemos- nepalengvina administracinės naštos nei ūkio subjektui, nei pačiam reguliatoriui, o dėl to ir toliau sektų vėluojantys bazinių ir perskaičiuotų šilumos kainų nustatymai.

Metodikos projekte bazinės kainos (kainos dedamųjų) nustatymo atveju numatyta sąlyga, kad jeigu ūkio subjekto planuojamų einamojo remonto ir aptarnavimo, darbo užmokesčio, finansinių, administracinių, rinkodaros ir pardavimų, kitų personalo ir kitų pastoviųjų sąnaudų, priskirtinų paslaugai (produktui) suma neviršija suminio šių sąnaudų dydžio, apskaičiuoto taikant lyginamuosius rodiklius, atskiros šių sąnaudų grupės nėra ribojamos, t. y. ūkio subjektas pagrįstas sąnaudas tarp minėtų sąnaudų grupių paskirsto savo nuožiūra.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą Metodikos projekto nuostatą ir siekiant supaprastinti bazinės šilumos kainos nustatymo procedūrą, Metodikoje reiktų įtvirtinti naują nuostatą: jei šilumos tiekėją tenkina Tarybos paskaičiuota bendra pastovių sąnaudų suma, aiškinamajame rašte nurodo, kad bazinės šilumos kainos projekte taikys šias sąnaudas ir nepateikia Tarybai šių sąnaudų grupių atskiro skaičiavimo ir pagrindimo.

Sunkiai suprantamas Metodikoje išdėstytas nusidėvėjimo sąnaudų perskaičiavimas. Siekiant aiškumo tikslinga, kad VERT, pristatydama Metodikos projektą, pateiktų konkretų pavyzdį, kuris atspindėtų visus Metodikos projekte numatytus nusidėvėjimo sąnaudų vertinimo atvejus.

Atsižvelgiant į tai, kad pateiktas Metodikos projektas yra iš esmės yra ta pati dabar galiojanti Šilumos kainų nustatymo metodika, kurios daugelis nuostatų šiai dienai nėra aiškiai reglamentuotos, pateikiame pastabas, kurios įneštų aiškumą.

Finansų direktorius

Kęstutis Jonkus

L. Gaidienė,
tel. (8 46) 392255
el. p. loreta.gaidiene@klenergija.lt